

Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi

2021, 4(5): 437-458.

DOI:[10.26677/TR1010.2021.728](https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.728)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

KAVRAMSAL MAKALE

Trabzon İlindeki Nüfus Hareketleri ve İç Göçün Yaş Gruplarına Göre Analizi

Kürşat YURDİGÜL, Doktora Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, e-posta: k_yurdigul1@hotmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2499-1358>

Öz

1985-2019 dönemi içinde Trabzon ilinde gerçekleşen nüfus ve iç göç hareketlerini yaş grupları özelinde dağılımını incelemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda iç göç hareketlerinin hangi yönde gerçekleştiğini belirlemek için yaş gruplarına ait nüfus ve göç verileri analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması deseni benimsenmiştir. Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için DİE ve TÜİK tarafından toplanan ve depolanan verilerden, Trabzon iline ait nüfus ile iç göç verilerinden derleme ve hesaplamalar yapılmıştır. İkincil veri analizi yapılarak yaş grupları ile alınan göç, verilen göç, net göç ve net göç hızı özelinde veriler derlenmiş ve betimsel analiz bulguları sunulmuştur. Trabzon ilinde göçe katılanların hangi yaş grubunda yoğunluk kazandığı tespit edilmiştir. İç göç olgusunun yaşa göre değişkenliği ortaya konmuştur. Trabzon ili özelinde nüfus yapısının cinsiyet değişkeni açısından 1970 ve sonrası tüm sayım dönemlerinde kadın nüfusun, erkek nüfusundan fazla olduğu tespit edilmiştir. 5-35 yaş gruplarında verilen göç kategorisinde yoğun bir hareketlilik gözlenmiştir. Bu çalışma sonucunda 18-24 yaş gruplarında Trabzon ilinin verdiği göçlerin nedenleri arasında eğitim ve iş bulma faktörleri öne çıkmaktadır. 18-24 yaş grubu açısından, Trabzon ilinin aldığı göç nedenleri arasında eğitim ve iş bulma faktörleri olduğunu, ikincil araştırma bulguları ile tespit edilmiştir. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı fonuyla destekli göçün nedenselliğini inceleyecek bütünlük nitel-nicel yöntemli saha araştırmalarının yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Trabzon, İç Göç, Yaş Grupları, Nüfus Yapısı.

Makale Gönderme Tarihi: 01.02.2021

Makale Kabul Tarihi: 03.05.2021

Önerilen Atf:

Yurdigül, K. (2021). Trabzon İlindeki Nüfus Hareketleri ve İç Göçün Yaş Gruplarına Göre Analizi, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(5): 437-458.

© 2021 Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi.

**Journal of Social, Humanities and
Administrative Sciences**

2021, 4(5): 437-458. DOI:[10.26677/TR1010.2021.728](https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.728)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

CONCEPTUAL PAPER

**Analysis of Population Movements and Internal Migration by Age Groups in
Trabzon**

Kürşat YURDİGÜL, Ph.D. Student, Atatürk University, Social Sciences Institute, Erzurum, e-mail: k_yurdigul1@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2499-1358>

Abstract

This study was carried out in order to examine and explore the distribution of population and internal migration movements by age groups in Trabzon between 1985-2019. For this purpose, population and migration data belonging to age groups were analyzed and evaluated in order to determine the direction in which internal migration movements occurred. Qualitative research method and case study design has been adopted in the study. In order to achieve the research aim, population and internal migration data of Trabzon province was filtered and calculations were made from the data collected and stored by the DIE and TUIK. Secondary data analysis was conducted. The data specific to migration received by age groups, migration given, net migration and net migration rate were compiled. Descriptive analysis findings were presented and interpreted. The age group of those who migrated in Trabzon province has been determined. The variability of the phenomenon of internal migration according to age has been revealed. In terms of the gender variable of the population structure in Trabzon province, it was determined that the female population was more than the male population in all census periods of 1970 and after. Intensive mobility was observed in the migration category given in the age groups of 5-35 years. The reasons for migration given by Trabzon province in 18-24 age groups are education and employment factors have been pointed by the past studies. In terms of 18-24 age group, education and employment factors are among the reasons for Migration received by Trabzon province, it was determined by past research findings. It has been proposed to conduct integrated qualitative-quantitative methodical field research to examine the causality of migration supported by Development Agency funding.

Keywords: Trabzon Province, Internal Migration, Age Structure, Population Structure.

Received: 01.02.2021

Accepted: 03.05.2021

Suggested Citation:

Yurdigül, K. (2021). Analysis of Population Movements and Internal Migration by Age Groups in Trabzon, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 4(5): 437-458.

© 2021 Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi.

GİRİŞ

Göç olayına bir yer değiştirme eylemi şeklinde bakılabilir. Göçün nedenleri ve sonuçlarına odaklanıldığında; göçün, toplumlar ve bireyler üzerinde büyük ölçekli etkiler oluşturduğu bilinen ve yaşanan bir gerçektir. Göç etme olayı üzerinde birden fazla etmen etkili olabilmektedir (Evlimoğlu ve İnâk, 2017:545). Bu etmenler, ekonomik fırsatlar, istihdam ve iş olanakları, sağlık ve eğitim hizmetlerinin kalitesi, bölgeler arası gelişmişlik farklılıkları, sermaye yoğunluğu, terör vb. güvenlik sorunları ve sosyal sebepler olarak gösterilmektedir.

Şen (2017) tarafından yapılan bir istatistiki veri inceleme çalışmasında, İstanbul'un en çok göç alan iller arasında Trabzon ilinin olduğu tespit edilmiştir. İstanbul ilindeki Trabzon ili doğumlu vatandaşların sayısı 1950 yılında 20.144 kişi iken 2000 yılında bu sayının 214.721 kişiye ulaştığı; 2007 yılında 357.454 kişiye ve 2012 yılında ise 368.027 kişiye ulaştığı belirlenmiştir (TÜİK, 2012: 33-72; Murat, 2006:135-145; Aktaran Şen, 2017:47). Şen (2017), en önemli göç nedenini işsizlik sorunu olduğu çıkarımı yapmakta; bu çıkarımı 2008 yılında %6,1 olan işsizlik oranı 2012 yılında ise %7,8'e yükseldiğini gösteren verilere dayandırmaktadır. Bu veriler, Trabzon ilinde alınan ve verilen göç ve nüfus hareketlerinin incelenmesine gerekçe olmuştur.

İç göç özelinde yaş, cinsiyet, eğitim ve yıl değişkenlerine göre nüfus yapısı ve iç göç konuları, çalışılan konular arasındadır (Birinci, 2018; AKA, 2014; Birinci, 2012; Yakar ve Yazıcı, 2009; Kocaman, 2008; Şen, 2014).

Türkiye'nin en fazla göç veren bölümlerinden biri olan Doğu Karadeniz bölümüdür. Trabzon ili bu bölgede yer almaktadır. Daha önce bahsedilen çalışmanın gerekçe kısmında, Trabzon ili ile ilgili bir dizi istatistiki veri sunulmuştur. Trabzon ili özelinde Trabzon ilinin aldığı ve verdiği göç ile nüfus hareketlerini konu alan araştırma ve yayın olup olmadığı ilgili alan yazında taranmıştır. Bu çalışmanın, alan yazında araştırma boşluğunu doldurmaya katkı yapacağı değerlendirilmektedir.

Sunulan istatistiki veri ve alan yazındaki tespitli araştırma boşluğundan hareketle, Trabzon ilinde gerçekleşen nüfus ve iç göç hareketlerini yaş grupları özelinde dağılımını incelemek ve keşfetmek amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

Araştırma sahası ile ilgili haritanın çiziminde Harita Genel Müdürlüğünden elde edilen veriler ile Arcgis programı yardımıyla çizilmiştir.

Bu çalışmada Trabzon ilinde gerçekleşen nüfus hareketleri, yaş değişkeni ile birlikte aldığı göç, verdiği göç, net göç ve net göç hızı değişkenleri özelinde veri toplama, analiz ve değerlendirme çalışması yapılmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu, 2006 yılında başlayan ve 2007 yılı sonunda tamamlanan bir uygulamayla, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi olarak adlandırılan bir sayım yöntemine geçmiştir (Özgür, 2020). Bu yöntemde, bireyler, sayım esnasında nerede olurlarsa olsunlar, esas oturdukları yerde sayılmış gibi sayılmaktadır. Bu çalışmada kullanılan bilgiler 1995-2000 dönemine ait veriler, Devlet İstatistik Enstitüsünün 2000 yılında yayımlanmış olduğu göç istatistiklerinden alınmıştır. 2000 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre hazırlanan göç istatistiklerinde, sayımlar beş yılda bir yapıldığı için sayım günü dâimi ikametgâh yeri ile sayımdan beş yıl önceki ikametgâh yeri farklı olan kişiler göç eden nüfus olarak tanımlanmıştır. Bu nedenle bu iki dönemde göç istatistikleri beş ve daha yukarı yaştaki nüfusu kapsamaktadır (Birinci, 2018). Bundan dolayı, göçe konu nüfus içinde 0-4 yaş grubu yer almamaktadır. Yine, 2018 öncesi göç istatistiklerinde 65+ yaş grubu, en son yaş grubu olarak gösterilmekteydi. 2018 ve sonrasında ise 90+, en son yaş grubu gösterilmeye başlanmıştır. Önceki yaş gruplarıyla uyumlu olması açısından, 2018 ve 2019 istatistiklerinde 65-69 yaş grubu ve sonraki yaş gruplarını birleştirilmiştir. Birleştirilmiş yaş gruplarının toplamı 65+ yaş grubu olarak tablolara

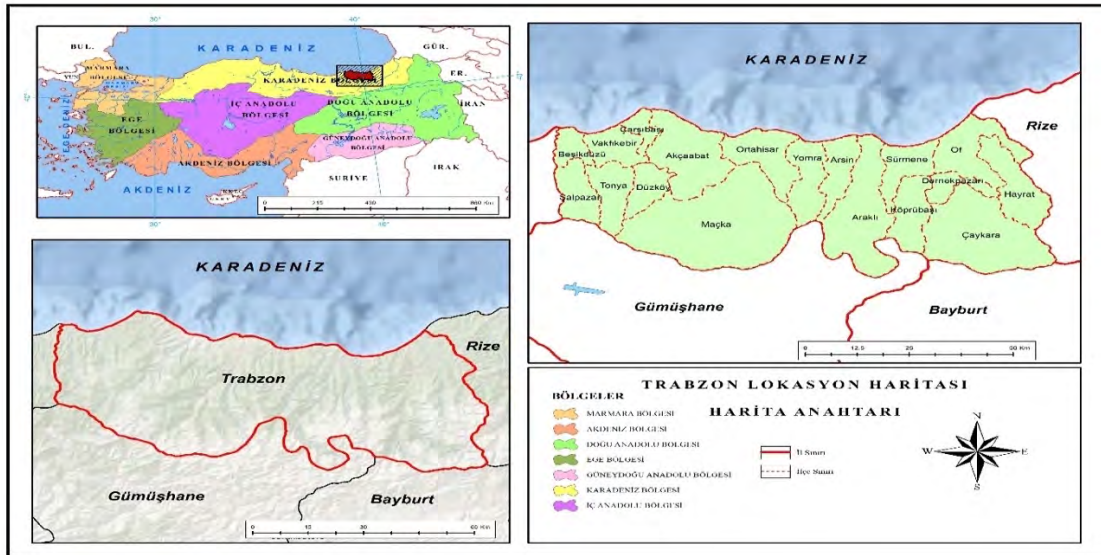
yanıtılmıştır. 2007 yılından itibaren nüfus sayımları her yıl açıklanmaya başlamıştır. 2008-2019 yılları arası dönemine ait istatistiklerde göçe katılan nüfusun tüm yaş gruplarına ait veriler sunulmaktadır. Veri analizinde göç hareketine katılan dönem içindeki nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı yapılarak her yaş grubunun net göç ve net göç hızı hesaplanmıştır. Yaş gruplarının net göçü, her yaş grubunun aldığı göçten verdiği göç çıkılarak tespit edilmiştir. Yaş gruplarının net göç hızı için $M(i-i) = [(M_i - M_{i-1}) / (P_{i-1} + n - 0,5(M_i - M_{i-1}))] * k$ (TUİK, 2005: 4) formülü kullanılmıştır. Formülde $M(i-i)$: Net Göç Hızı, M_i : Alınan Göç, M_{i-1} : Verilen Göç, $M_i - M_{i-1}$: Net Göç, $P_{i-1} + n$: i'nin t+n zamandaki nüfusu ve k: Sabit sayı (1000) göstergelerini temsil etmektedir. Yıl esaslı üzerine oluşturulan dönemler için Trabzon ilinin yıllar itibariyle aldığı ve verdiği göç, net göç, net göç hızı, ilin nüfusuna ait veriler yaş gruplarına göre tablolaştırılarak sunulmuş ve okuyuculara görsel anlamda kolaylık sağlanmıştır.

Bu çalışma, giriş ve sonuç bölümleri dâhil beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, araştırmanın gerekçesi, amacı ve yöntemi açıklanmaktadır. İkinci bölümde Trabzon ilinin konumu ve coğrafi özelliği hakkında bilgi verilmektedir. Üçüncü bölümde, Trabzon ilinin nüfus gelişimi sunulmaktadır. Nüfus gelişimi ve iç göç kapsamında iç göç, göç yaklaşımları ve göçe etki eden faktörler, alınan ve verilen göç, net göç ve net göç hızı kavramları açıklanmaktadır. Dördüncü bölümde ise 1985-2019 döneminde Trabzon ilindeki göç ve nüfus hareketleri ile yaş grupları verileri analiz edilmekte ve yorumlanmaktadır.

Sonuç bölümünde ise ulaşılan önemli bulgular sunulmakta ve ilerdeki araştırmalar için öneriler yapılmaktadır.

TRABZON İLİNİN KONUMU ve COĞRAFİ ÖZELLİĞİ

Araştırma sahası, Doğu Karadeniz Dağlarının oluşturduğu yayın ortasındaki Kalkanlı dağlık kütlelerinin kuzeye bakan yamaçlarında yer almaktadır. 38° 30' - 40° 30' doğu meridyenleri ile 40° 30' - 41° 30' kuzey paralelleri arasında bulunmaktadır. Kuzeyinde Karadeniz, güneyinde Gümüşhane ve Bayburt, doğusunda Rize ve batısında Giresun illeri ile çevrilidir (Şekil 1.).

Şekil 1. Trabzon ilinin Türkiye Haritası Üzerindeki Lokasyon Haritası

Saha'nın güneyinde, su bölümü çizgisi boyunca doğu-batı doğrultusunda uzanan dağlık bölgeler yer almaktadır. Yeryüzü şekli açısından fiziki yapı dağların bölgedeki akarsuların kolları

arasında kuzeye doğru sokulmaktadır. Fiziki yapıda kademeli olarak alçalan sahalarda görülmektedir. Bu sahalardaki şekillenmeyi sağlayan en önemli dış faktörler Solaklı, Yomra, Değirmendere, Sera, Kalemina, Foldere, Haldizen ve Karadere gibi akarsuların oluşturduğu vadilerdir. Araştırma sahasında konuşlu dağlar, sırasıyla Haldizen, Soğanlı, Kostan, Deveboynu, Kolat, Zigana, Horos ve Kalkanlı dağlarıdır. Doğudan-batıya uzanan düzlemde ise Haldizen ve Karadere arasındaki Modor Tepesi (2742m), Polat Tepesi (2880m), Ziyaret Tepesi (2829m), Seslikaya Tepesi (2117m), Gümüşki Tepesi (2375m), Karadağ (1946m), Oba Tepesi (1951m), Güzelyayla Tepesi (1945m), Yankaya Tepesi (1410 m) sıralanmaktadır. Trabzon ili genelinde Karadeniz iklimi hâkimdir. Yazları serin ve kışları ılık, her mevsim yağışlı geçer. Güneye doğru gidildikçe dağlık bölgeye varıldıkça iklim sertleşir. Kıyıda yağmur olarak görülen yağış yüksek kesimlerde kar şekline dönüşür. Senelik yağış miktarı 730 mm ile 1680 mm arasında değişir. Alan, bol yağış alan gür bir bitki örtüsüne sahiptir. Orman alanları, 2300 metre yüksekliğe kadar görülebilmektedir. Bu yüksekliklerde geniş çay bahçeleri bulunmaktadır. Fiziki toprakların, %45'i orman, %33'ü ekili-dikili alanlar ve geri kalanı ise çayır ve meralardan oluşmaktadır. İdari yapı olarak Trabzon 17 ilçeye sahiptir (TÇŞİM¹, 2020). 9 ilçe 114 km'lik sahil şeridi üzerinde sıralı halde yer almaktadır. Batı-doğu istikametinde Beşikdüzü, Vakfıkebir, Çarşıbaşı, Akçaabat, Yomra, Arsin, Araklı, Sürmene ve Of bulunmaktadır. Tonya, Düzköy, Şalpaazarı, Maçka, Köprübaşı, Dernekpazarı, Hayrat ve Çaykara ilçeleri ise sahilden iç kesimlerde konuşlanmıştır.

TRABZON İLİNİN NÜFUS GELİŞİMİ ve İÇ GÖÇLER

Nüfus gelişimi ile iç göç hareketleri birbiriyle ilişkilidir. İçgöç hareketi, aynı zamana bir nüfus gelişimi ya da hareketidir. Bu nedenle iç göç, iller arası göç, net göç, net göç hızı, aldığı göç ve verdiği göç terimlerinin tanımları ve kapsamı hakkında bilgi vermek yerinde olacaktır.

İç Göçler

Göç kavramı, kısaca belli bir nüfusun bir bölgeden başka bir bölgeye olan hareketidir. Bireylerin ya da toplulukların yasadıkları coğrafi alan, sosyal ve kültürel çevreden ayrılarak başka bir coğrafi bölge ve sosyo-kültürel çevreye yerleşmesi eylemi göç kavramı ile ifade edilmektedir (Kurt, 2009:149). Ülke sınırları içindeki belli yerleşim yerleri arasında oluşan nüfus hareketleri iç göç olarak tanımlanmaktadır (Kandemir, 2010:7). Örneğin iç göç hareketliliği, iller arası, ilçeler arası, il ile ilçe arası, ilçe ile köy, il ile köy arasında ya da coğrafi-ekonomik-idari bölgeler arasında da olabilmektedir. Hareketli ve değişken bir doğası olması nedeniyle, göç dinamik bir süreçtir. Göç olgusu durağan değildir. Aynı zamanda demografik bir özellik göstermektedir. Bu nedenle, sebepleri ve sonuçları ile birlikte algılanan bir olgudur.

Literatürde iç göçü teorik açıdan inceleyen fayda-maliyet, itici ve çekici güçler ve seçkin yaklaşım olmak üzere üç yaklaşım öne çıkmaktadır (Çelik, 2005:168). Seçkin yaklaşımın göç olgusunu inceleme temel görüşü, göçen insanların seçkin vasıflara sahip olduklarıdır. Seçkin vasıflar ise medeni durum, cinsiyet, yaş ve eğitim vb. faktörlerden oluşmaktadır. Fayda-maliyet yaklaşımının temel çıkış noktası, insanların rasyonel olarak hareket ettikleri varsayımdır (Çelik, 2005:182). Bir başka ifadeyle, göç etme kararı verilirken göçün olası maliyeti ve faydalarına bakılır. Faydaları, maliyetinden fazla ise göç kararı verilir. Bu yaklaşımda, göç edenler açısından göç etme bir yatırım sermayesidir (Evlimoğlu ve İnak, 2017:538). Daha iyi eğitim ve iyi bir ücret

¹ Trabzon Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

almak için göç etmek bir insani yatırımdır. İtici-çekici güçler yaklaşımı ise geri kalmış bölgelerdeki faktörler, bireyleri ve toplulukları etkiler tezi üzerine kuruludur (Çelik, 2005:182). Gelişmiş bölgelerdeki çekici unsurlar, geri kalmış bölgedeki bireyleri itici güçlerin de hızlandırıcı etkisiyle, göç etme kararı vermelerinde ve göç etmelerinde etkili olur. Bu teorik yaklaşımlar, aynı zamanda, bilimsel çalışmaların uygulamalı araştırma konusu olmaktadır (Evlimoğlu ve İnak, 2017; Yakar ve Yazıcı, 2009; Çelik, 2006; Çelik, 2002.)

Türkiye’de görülen iç göçlere neden olan faktörleri aşağıda sıralanmıştır (Evlimoğlu ve İnak, 2017; Dayar ve Sandalcı, 2016; Dücan, 2016):

- Tarım üretiminde makineleşme,
- Hızlı nüfus artışı,
- Genel nüfus içinde genç yaş grubunun kalabalık oluşu,
- Kır hayatının iticiliği,
- Kent hayatının çekiciliği,
- Altyapı ve ulaştırma imkânları,
- Eğitim ve meslek edinme ile iş bulma,
- Güvenlik kaygıları ve terör olayları,
- Kan davaları,
- Siyasi sebepler ve mezhepsel çekişmeler,
- Doğal felaketler,
- Ekilecek arazinin azalması,
- Miras paylaşımı nedeniyle toprakların bölünmesi.

İller arası göç: Yerleşim yerleri ve iller arası göç arasındaki fark, aynı yıl içinde yerleşim yerleri arasındaki hareketliliği vermektedir.

Net göç: TÜİK’in (2020) istatistiki metodolojisinde net göç, belirli bir ilin aldığı göç ile verdiği göç arasındaki fark olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım kapsamında, belirli bir ilin aldığı göç verdiği göçten fazla ise net göç pozitif, verdiği göç aldığı göçten fazla ise net göç negatif ifadeleriyle hem terimleştirilmiş ve formüle edilmiştir.

Net Göç Hızı: TÜİK (2020), net göç hızı terimini, göç edebilecek her bin kişi için net göç sayısı olarak belirlemiş ve tanımlamıştır.

İç Göç: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi’nde son bir yıl içinde, ülke sınırları içinde belirli alanlardaki (bölge, il, ilçe vb.) dâimi ikametgâh adres değişiklikleri iç göç olarak tanımlanmıştır (TÜİK, 2020). Bu tanımlama, alan yazındaki iç göç tanımlarına göre daha dar kapsamlıdır ve idari yönü daha fazla öne çıkmaktadır.

Aldığı göç: İç göç hareketliliği kapsamında, belirli bir yerleşim yerine diğer yerleşim yerlerinden gelen göçtür (TÜİK, 2020).

Verdiği göç: Yine iç göç hareketliliği kapsamında, belirli bir yerleşim yerinden diğer yerleşim yerlerine giden göçtür (TÜİK, 2020).

Nüfusun Gelişimi

Nüfus sayımı, belirli bir zamanda ve yerdeki tüm kişilere ilişkin demografik, ekonomik ve toplumsal verileri toplama, değerlendirme, analiz etme ve yayınlama işlerinin bütünü olarak

tanımlanmaktadır (Özgür, 2020). Cumhuriyet döneminde yapılan ilk nüfus sayımında, Trabzon il nüfusunun 360.679 kişi olduğu belirlenmiştir. 1980 yılına kadar yapılan her sayımda il nüfusu artış göstermiştir. İlk defa 1965 yılında nüfus 500 bini geçmiştir. Yine nüfusun 2000 yılına kadar artış gösterdiği görülmektedir (Tablo 1). 2007 yılında nüfus miktarında azalma olduğu görülmüştür. Bu azalmanı nedeni ise Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) gösterilmektedir. Zira yeni sistem öncesinde mükerrer kayıtlar, güvenilir olmayan ve hatalı veri sayımına neden olduğunu ADNKS ortaya çıkarmıştır.

Göçler nüfus sayısı ve nüfus yapısında önemli bir etkiye sahiptir. Bunun yanı sıra göç edenlerin sosyoekonomik özellikleri de önemlidir. Genel olarak göç katılanların sosyoekonomik nitelikleri çok geniş ve kapsamlıdır. Bu nedenle, bu çalışmada sadece Trabzon iline ait nüfus hareketleri ile iç göç kapsamında göç eden nüfusun yaş yapısı ve cinsiyeti araştırma konusu yapılmıştır. Bu sınırlama içinde cinsiyet değişkenine göre 1965 ve sonrası nüfus verileri incelenmiştir. Cinsiyet değişkeni merkezli nüfus verileri Tablo.1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Trabzon İlinin Sayım Yıllarına Göre Nüfusu (1965-2019)

Sayım Yılları	Erkek	Kadın	Toplam
1965	281.583	214.199	595.782
1970	312.736	346.384	659.120
1975	354.636	364.372	719.008
1980	349.503	381.542	731.045
1985	380.147	406.047	786.194
1990	386.642	409.207	795.849
2000	486.957	488.180	975.137
2007	364.103	376.466	740.569
2008	370.217	378.765	748.982
2009	378.602	386.525	765.127
2010	377.059	386.655	763.714
2011	374.426	382.927	757.353
2012	374.677	383.221	757.818
2013	374.562	383.675	758.237
2014	378.509	388.273	766.782
2015	379.708	388.709	768.417
2016	385.009	394.370	779.379
2017	388.713	397.613	786.326
2018	399.377	408.526	807903
2019	400.723	408.251	808974

Kaynak: DİE ve TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Doğu Karadeniz Kültür Envanteri Projesi kapsamında Trabzon ilinin beşerî durum ve ekonomi analiz yapılmıştır (DOKAP, 2020). Yapılan analizde Trabzon ili nüfus gelişimi ile ilgili dikkat çekici tespitler yapılmıştır. Bu tespitler aşağıya çıkarılmıştır.

- 1927 yılında Türkiye ülke nüfusu 13.648 iken Trabzon il nüfusu 293.055 kişi olarak sayılmıştır. Bu dönemde Trabzon nüfusunun ülke nüfusu içindeki payının %2.15 olduğu ölçülmüştür.

- 2017 yılında ise Türkiye ülke nüfusu 80.810.525 iken, Trabzon il nüfusu 786.326 kişi olarak belirlenmiştir. Bu dönemde Trabzon nüfusunun ülke nüfusu içindeki payı ise %1'in altına düştüğü hesaplanmıştır.
- 90 yıl içinde Trabzon nüfusu %152 oranında artmıştır. Aynı dönemde ülke nüfusu ise %228 oranında artmıştır.

Trabzon ilinin nüfus artış hızının ülke ortalamasının gerisinde kalmıştır. İl nüfusunun, ülke nüfusu içindeki oranı düşmüştür. Bu iki düşüşün başlıca nedeni ise Trabzon ilinin başta büyükşehirler olmak üzere başka illere göç vermesi yorumu yapılabilmektedir.

TRABZON İLİNDE İÇ GÖÇ HAREKETLERİ ve İÇ GÖÇÜN YAŞ GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI

Bireylerin yaşı göç kararını etkiler. Yapılan çalışmalarda yaş ve göç etme arasında negatif bir ilişki bulunmuştur (Çelik, 2002: 281). Bu tespite göre bireylerin yaşının artması ile birlikte göç etme eğilimi azalmaktadır. Dolayısıyla göç edenlerin daha çok gençlerden oluştuğu çıkarımı yapılabilir. Bu çalışmada analiz edilen göç edenlerin yaş yapısı verilerine dayalı bulgular, bu çıkarımı doğrulamaktadır. Tüm dönemlerde, Trabzon'un aldığı ve verdiği göçlerin yaş yapısı, 10-40 yaş grubunda yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bu yoğunlaşmanın nedenleri arasında eğitim, sağlık ve çalışma hayatına başlama vb. faktörler sayılabilir ve bu faktörler anılan yaş grubunun ülke içinde yer değiştirmesinde etkili olduğu söylenebilir.

1985-1990 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

1990 dönemi içinde göçe katılan nüfus 1.119.493 kişidir. Göç edenler, il nüfusunun yaklaşık %14'ünü oluşturmaktadır (Tablo 2). Aynı dönemde ise Türkiye nüfusunun (56.473.055 kişi) %0,19'u iç göçe katılmıştır. 1990 nüfus sayım sonuçlarına göre Trabzon ili 29.999 göç almış ve karşılığında ise 81.994 göç vermiştir. Bu verilere göre ilin net göçü eksi 51.495 kişi olmuştur. Alınan ve verilen nüfus göç hareketlerinin yaş grubu değişkenine göre dağılımına bakıldığında, göçen nüfusun en fazla yoğunlaştığı grubun 15-30 yaş grubu olduğu görülecektir. Bu yaş grubunda görülen yoğunluğun nedenleri arasında askerlik, eğitim, çalışma hayatına başlama vb. faktörler gösterilebilir. Bu faktörlerin, genç nüfusun ülke içinde yer değiştirmesinde etkili olduğu söylenebilir. Bunun dışında 5-14 yaş grubunda da göç yoğunluğunun fazla olduğu görülmektedir. Çocuk nüfus olarak nitelendirilen bu grubun yoğunluğunun nedeni ise ailelerin çeşitli sebeplerle göç etmek zorunda kalması gösterilebilir. Yerleşmelerin aldığı ve verdiği göçlerin yaş gruplarına göre dağılımı kadar net göçün yaş yapısı da önemlidir. Net göçü negatif olan Trabzon, vermiş olduğu göçün genç nüfus gruplarında yoğunlaşması zamanla nüfus azlığı sorunu ile karşı karşıya kalacaktır. Genç nüfusun göç etmesi, geride orta yaşlı ve yaşlı nüfusun kalmasına neden olmaktadır. Bu durum yerleşmelerde evlenme sayılarının azalmasına ve beraberinde doğum oranlarının düşmesine yol açacaktır. Belli bir süre sonra göç veren kırsal yerleşmelerin boşalmasına yol açabilecektir. Net göçün yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında, hepsinin negatif göç olduğu ve özellikle yoğunlaşmaların genç nüfus gruplarında olduğu görülecektir. 1985-1990 yılları arasında Trabzon ilinde %77,11 net göç hızı olduğu görülmüştür. Net göç hızlarının tümü negatif değerde olup, en hızlı göç veren yaş grubu ise 25-29 yaş grubudur

Tablo 2. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (1985-1990)

Yaş Grubu	1990 Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	Net Göç Hızı%
5-9	93946	2479	8,2	10600	13,0	-8121	-82,9
10-14	101883	2593	8,6	9268	11,3	-6675	-63,4
15-19	96029	3403	11,3	10907	13,3	-7504	-75,2
20-24	69810	6074	20,24	13489	16,5	-7415	-100,9
25-29	64351	5035	16,7	13790	16,9	-8755	-127,3
30-34	55429	3336	11,1	8386	10,2	-5050	-90,6
35-39	44290	2160	7,2	4863	5,9	-2703	-59,2
40-44	35678	1392	4,6	2953	3,6	-1561	-42,8
45-49	28864	797	2,6	1933	2,3	-1136	-38,6
50-54	28975	703	2,3	1461	1,8	-758	-25,8
55-59	30880	705	2,3	1307	1,6	-602	-19,3
60-64	27406	551	1,8	1015	1,2	-464	-17,0
65+	41296	733	2,4	1447	1,8	-714	-17,1
Bilinmeyen	455	38	0,12	75	0,09	-37	-78,1
Toplam	795.849	29999	100,0	81494	100,0	-51495	-77,11

Kaynak: DİE Nüfus ve Göç verilerinden derlenmiştir.

1995-2000 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

Bu döneme ait verilere göre, bir önceki döneme göre hem net göç miktarı artmış hem de net göç hızı artmıştır. 1995-2000 döneminde ilin aldığı göç 43.236, verdiği göç ise 61.900 olup, net göç hızı -8777'dir (Tablo 3).

Tablo 3. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (1995-2000)

Yaş Grubu	2000 Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	NetGöç Hızı %
5-9	88759	3807	8,8	4119	6,7	-312	-3,5
10-14	97924	3792	8,7	3851	6,2	-59	-0,6
15-19	112027	9687	22,4	8358	13,5	1529	13,6
20-24	96094	11910	27,5	15810	25,6	-3900	-39,6
25-29	81221	6539	15,1	12521	20,2	-5982	-71,0
30-34	70693	4459	10,3	5679	9,1	-1220	-17,1
35-39	70643	3495	8,0	3474	5,6	21	0,29
40-44	62459	2650	6,1	2573	4,1	77	1,2
45-49	47154	1859	4,2	1839	3,0	20	0,42
50-54	38521	1422	3,2	1228	2,0	194	5,1
55-59	30575	977	2,2	703	1,1	274	9,0
60-64	29201	815	1,8	494	0,7	321	11,0
65+	67607	1504	3,4	1240	2,0	264	3,9
Bilinmeyen	137	7	0,01	11	0,01	-4	-28,8
Toplam	740023	43236	100,0	61900	100,0	-8777	-116,1

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

Alınan göçteki artış, net göç miktarında azalmaya yol açmıştır. Bunun nedeni diğer yıla göre alınan göçün 13.237 kişi artması ve verilen göçün ise 19.594 kişi azalmasıdır. Göçe katılan nüfusun yaş grubuna göre dağılımı incelendiğinde, özellikle 15-19 yaş ve 20-24 yaş gruplarının alınan göç hareketinde artış olduğu görülmektedir. Trabzon ilinin aldığı göçün yaş dağılımı incelendiğinde ise bu yaş grupları bir önceki döneme göre özellikle 20-30 yaş grubunda hem oran hem de miktar bazında artış olduğu görülecektir. Trabzon ilinin verdiği göçte de hem oran hem de miktar bazında bir azalış olduğu görülmüştür. Net göç miktarı önceki döneme artmıştır ve verilen göçte hem miktar hem de oran olarak bir azalma söz konusu değildir. Net göç hızı -116,1 olmuştur. Önceki dönemde olduğu gibi yaş gruplarının hem net göç hızları hem de net göç hızı verileri negatiftir. Net göç hızının en yüksek olduğu yaş grubunun %39,6 ile 20-24 yaş grubu olduğu görülmüştür. En düşük net göç hızı (%-0,6) ise 0-6 yaş grubunda görülmüştür. Önceki döneme göre karşılaştığımızda alınan göç ile verilen göç arasındaki farkın azalmasının nedenleri arasında öncelikle iş imkânlarının çevre illere göre artması, eğitim faktörü, tayin ve atama gibi faktörler etkili olabilmektedir.

2007-2008 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

Nüfus sayımı 2007 yılından itibaren dâimi ikametgâh adresi kayıtları esas alınarak yapılmaya başlamıştır. Nüfus istatistikleri her yıl yayınlanmaktadır. Sayım ve veri toplama yöntemi değişikliği sayesinde önceki dönemlerin aksine tüm yaş gruplarına ait ikametgâh değişikliği bazlı nüfus hareketleri ve dolayısıyla da göç hareketlerine ait istatistikler toplanmakta ve üretilen verilere de ulaşılabilir. 2008 yılı öncesinde nüfus sayımları, 5 yılda bir yapılmaktaydı ve bireylere “ikametgâh yeriniz neresidir?” sorusuna verilen cevaplara dayalı veri toplama üzerine kuruluydu. Bu yöntem, nüfus verilerinin güvenilirliği ve doğruluğu açısından sorunlar oluşturmuştur. Örneğin, nüfus hareketlerinin siyasi ve idari amaçlar doğrultusunda manipüle edildiği görülmüştür. Şöyle ki, nüfus miktarı az olan belediye örgütlü yerleşmelerden önceden göç etmiş nüfus, siyasi ve idari teşvikler yoluyla yerleşme nüfusunu fazla göstermek için sonraki sayım dönemlerinde tekrar o bölgeye göç etmiş gibi gösterilmiştir. Bu tür manipülatif uygulamalar göç istatistikleri üzerinde mükerrerliğe ve güvensizliğe yol açmıştır. İkametgâh hareketliliği yüksek olan Türkiye’de bir kişinin beş yıl içinde birden fazla yerleşim yeri değiştirebileceği düşünülürse, o kişinin beş yıl içindeki göç hareketlerinin tümü istatistiklere yansımamaktadır. Bu nedenle nüfus sayımları güvenilir ve hızlı yapılması için adrese dayalı nüfus kayıt sistemi ve merkezi nüfus verileri kayıt sistemi kurulmuştur. Her iki kayıt sisteminin kurulması ve işletilmesi sayesinde, 2007-2008 döneminden itibaren TÜİK’in dâimi ikamet yerine göre yayımladığı göç istatistiklerinin, önceki dönemlerde yayımlanan göç istatistiklerinden çok daha güvenilir olduğu kabul edilmektedir. Ancak kişilerin zorunlu olmasına rağmen dâimi ikametgâh değişikliklerini nüfus müdürlüklerine veya muhtarlıklara bildirmemeleri nedeniyle nadiren de olsa TÜİK’in yayımlamış olduğu göç istatistiklerinde de eksik veriler oluşabilmektedir. Buna rağmen 2007 yılından sonra yayımlanan göç istatistiklerinin önceki dönem göç istatistiklerine oranla çok daha güvenilir ve doğru oldukları tartışılmaz bir gerçektir. TÜİK’in 2007 yılında yeni yöntemle topladığı ilk nüfus sayım sonuçlarına göre Trabzon ili nüfusu 748.946 kişi olduğu tespit edilmiştir. Bu sayım dönemi içinde Trabzon ili 26008 kişi göç almış, buna karşılık 27027 kişi göç vermiştir. 2007-2008 döneminde net göç eksi 1014 kişi olarak gerçekleşmiştir (Tablo 4). Yaş gruplarına göre alınan ve verilen göçler açısından 20-30 yaş grubunda daha fazla hareketlilik olduğu görülmektedir. Bu yaş grubunda yoğunlaşma olmasının nedeni, üniversite eğitimi alma ve askere gitme hareketlerine bağlı genç nüfusun yer değiştirmesi çıkarımı yapılabilir. 35-39 yaş ve sonraki yaş gruplarında alınan ve verilen göç oranı düşüktür. Bu dönemde diğer dönemlerde de olduğu gibi 55-59 yaş ve sonraki yaş gruplarında alınan göçün verilen göçten fazla olduğu görülmektedir. Yaş gruplarına göre net göç hızları 0-29 arası yaş

gruplarında önceki dönemlere göre azalmış olsa da 15-19 yaş grubu hariç negatif değerler olup, çocuk ve genç yaş grubunda yüksek hızda göç verilmektedir. 55-59 yaş grubundan itibaren net göç hızı düşük olsa da pozitif değerler almaktadır. Pozitif anlamda en yüksek net göç hızı (%12,7), 60-64 yaş grubunda görülmektedir. Yaş grupları içinde ise en hızlı göç veren yaş grubu eksi %20 net göç hızıyla 20-24 yaş grubu olduğu saptanmıştır.

Tablo 4. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (2007-2008)

Yaş Grubu	2008 Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	Net Göç Hızı %
0-4	51573	1340	5,1	1423	5,2	-83	-1,6
5-9	57357	1575	6,0	1872	6,9	-297	-5,1
10-14	62949	1381	5,3	1516	5,6	-135	-2,1
15-19	65083	2366	9,0	2126	7,9	240	3,7
20-24	68379	4542	17,4	5925	22,0	-1383	-20
25-29	62477	3549	13,6	4768	17,6	-1219	-19,3
30-34	55289	2389	9,1	2660	9,9	-271	-4,9
35-39	53680	1901	7,3	1722	6,3	179	3,4
40-44	51601	1503	5,7	1292	4,7	211	4,1
45-49	48569	1430	5,4	1088	4,0	342	7,1
50-54	43340	1303	5,0	893	3,3	410	9,5
55-59	32214	951	3,6	576	2,1	375	11,7
60-64	24958	638	2,4	323	1,2	315	12,7
65+	71513	1140	4,3	843	3,1	297	4,1
Toplam	748982	26008	100,0	27027	100,0	-1014	-1,4

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

2008-2009 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

Trabzon ili nüfusu bir önceki döneme göre 17.036 kişi artmıştır. Bu dönem içinde aldığı göç artmış fakat verdiği göçte azalma olmuştur. Yine net göç miktarı bir önceki yıla göre artmıştır. Bu dönemde alınan göçün 36.868 kişi, verilen göçün 26.747 kişi ve net göçün ise 10.594 kişi olduğu tespit edilmiştir. Bu döneme ait nüfus ve göç hareketleri Tablo.5'te gösterilmiştir. Alınan ve verilen göçün yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında alınan göçün artmasında 15-30 yaş grubunun büyük payı olduğu görülecektir. Diğer dönemlerde olduğu gibi çocuk ve genç nüfus, göçe katılan nüfusun büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Bu dönemde nüfus artışının olması nedenlerinden birisi olarak yerel seçimlerin yapılmış olması çıkarımı yapılabilir. Bu yılda net göç ve net göç hızı genelde pozitif artış göstermiştir. Ancak 45 yaş ve üstü nüfusun göçe katılımı nüfus içindeki payının düşük olduğu görülmüştür. Net göç miktarı ve net göç hızı bu dönemde pozitif değer göstermiştir. Bu durum ilde alınan göçün verilen göçten fazla olması anlamına gelmektedir.

25-29 yaş grubunda negatif değer gösteren net göç ve net göç hızı önceki yıla göre net göç azalmıştır. Net göç hızı ise önceki yıla göre oransal olarak artmıştır. Bu dönemde yaş grupları

içerisinde alınan göçte yoğunlaşma, en fazla 15-19 (%13,3) yaş grubunda ve verilen göçte ise 20-24 (%23,0) yaş grubunda olmuştur. Net göç hızı 25-29 yaş grubu hariç diğer bütün yaş gruplarında pozitif olurken, en fazla net göç hızına 15-19 (%32,5) yaş grubu sahip olmuştur. İlin net göç hızı bir önceki dönemki net göç hızından artarak %14,0 yükselmiştir. İl nüfusu bu dönemde önceki yıla göre 7549 kişi artarak 415.652 kişi olmuştur. Bu artışa rağmen ilin aldığı göçte azalma ve verdiği göçte ise artış olduğu gözlenmiştir. Bu dönemde Trabzon ili 29.130 kişi göç almış, buna karşılık 36.546 kişi göç vermiştir. Net göç miktarı ise önceki döneme göre negatif %9,7 gerilemiştir. Yaş gruplarına göre alınan ve verilen göç verileri incelendiğinde, alınan göç hareketliliğinin 15-24 arası yaş gruplarında yoğunlaştığı görülmektedir. Alınan göçlerde, %9,7 oranıyla 30-34 yaş grubunun payı olduğu açıktır. Verilen göçlerde ise 20-29 yaş grubunda yoğun hareketlilik olmuştur.

Tablo 5. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (2008-2009)

Yaş Grubu	2009 Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	Net Göç Hızı %
0-4	53400	2065	5,6	1177	4,4	888	16,7
5-9	56713	2457	6,6	1483	5,5	974	17,3
10-14	63405	2438	6,6	1272	4,7	1166	18,5
15-19	66813	4918	13,3	2784	10,4	2134	32,5
20-24	68052	6646	18,0	6173	23,0	473	6,9
25-29	62846	3868	10,4	4324	16,1	-456	-7,2
30-34	56076	3027	8,2	2240	9,5	787	14,1
35-39	55637	2586	7,0	1742	6,5	844	15,2
40-44	50815	2017	5,4	1184	4,4	833	16,5
45-49	51363	1921	5,2	1073	4,0	848	16,6
50-54	45331	1617	4,3	901	3,3	716	16,0
55-59	33074	1123	3,0	627	2,1	496	1,6
60-64	28105	854	2,3	421	1,6	433	15,5
65+	73497	1331	3,6	873	3,2	458	6,3
Toplam	765127	36868	100,0	26747	100,0	10594	14,0

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

2009-2010 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

Bu dönem içerisinde net göç 15-19 yaş grubu ile 55-65 üzerindeki yaş gruplarında pozitiftir. 15-19 yaş grubundaki net göç miktarı bir önceki yıla göre 2095 kişi azalarak 39 kişiye inmesi ise dikkat çekici bir durum olmuştur. Bu yaş grubunda etkili olan faktör genel olarak eğitim olmuştur. Net göç miktarı, verilen göç tarafında artmıştır. Net göç hızı, dört yaş grubu hariç diğer yaş gruplarında negatif olduğu gözlenmiştir. En fazla negatif göç hızınının 20-24 yaş ve 25-29 yaş gruplarında sırasıyla negatif %45 ve %9 olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (2009-2010)

Yaş Grubu	2010 Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	Net Göç Hızı %
0-4	53049	1794	6,1	1971	5,3	-177	-3,3
5-9	54616	2003	6,9	2154	5,9	-151	-2,7
10-14	63130	1981	6,9	2039	5,5	-58	-1,6
15-19	65730	3630	12,4	3591	9,9	39	0,6
20-24	63952	4271	14,7	7224	19,7	-2953	-45,1
25-29	61656	3383	11,6	5883	16,0	-2500	-39,7
30-34	57506	2627	9,0	3567	9,7	-940	-16,2
35-39	54607	1964	6,7	2459	6,7	-495	-9,0
40-44	47893	1516	5,1	1754	4,7	-238	-4,9
45-49	53568	1410	4,8	1714	4,6	-304	-5,6
50-54	44137	1263	4,3	1391	3,8	-128	-2,9
55-59	37563	1081	3,7	1028	2,8	53	1,4
60-64	29892	763	2,7	655	1,7	108	3,6
65+	76415	1444	4,9	1116	3,1	328	4,2
Toplam	763714	29130	100,0	36546	100,0	-7416	-9,7

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

2010-2011 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

2010-2011 yılında Trabzon İli nüfusu bu dönemde önceki yıla göre 5852 kişi artarak 415.652 kişi olmuştur. Bu artışa rağmen, 24.858 kişi göç almış ve 38.446 kişi ise göç vermiştir. Net göç miktarı ise önceki yıla göre artış göstererek eksi 12.288 kişi olmuştur. Yaş gruplarına göre alınan ve verilen göç verileri incelendiğinde, 15-24 arası yaş gruplarına ait alınan göç verilerinde yoğunlaşma olduğu dikkat çekmektedir. Buna karşılık 20-29 yaş gruplarında ise verilen göç hareketlerinde yoğunluk oluşmuştur. Net göç miktarı açısından 15-19 yaş ve 60-64 yaş gruplarında pozitif net göç artışı görülmektedir. Bu yaş gruplarında pozitif olmasının nedenleri arasında öğrenci hareketliliği ve emekli olup dönenler etkili olmaktadır. Net göç hızı negatif olarak artmış ve %16 oranında yükselmiştir.

Tablo 7. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (2010-2011)

Yaş Grubu	2011 Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	Net Göç Hızı %
0-4	51986	1255	5,0	2103	5,5	-848	-16,1
5-9	51891	1240	5,0	2398	6,2	-1158	-22,0
10-14	61233	1092	4,3	2419	6,2	-1327	-21,4
15-19	64971	4237	17,0	2875	7,4	1362	21,1
20-24	63325	5381	21,6	7444	19,3	-2063	-32,0
25-29	58975	2983	12,0	5878	15,2	-2895	-47,9
30-34	58722	2165	8,7	3552	9,2	-1387	-23,3
35-39	53312	1280	5,1	2465	6,4	-1185	-22,0
40-44	47851	893	3,5	1981	5,1	-1088	-22,4
45-49	53208	840	3,3	1831	4,7	-991	-18,4
50-54	43215	762	3,0	1390	3,6	-628	-14,4
55-59	40647	896	3,6	1085	2,8	-189	-4,6
60-64	30361	975	3,9	701	1,8	274	9,0
65+	76656	1159	4,6	1324	3,4	-165	-2,1
Toplam	757353	24858	100,0	38446	100,0	-12288	-16,0

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

2011-2012 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

Bu döneme ait nüfus ve göç verileri gösterilmiştir (Tablo 8). İl nüfusu 2012 yılında önceki yıla göre 5378 kişi artarak 426.882 kişi olmuştur. Bu artışa rağmen diğer yıllara göre alınan göç ve verilen göç miktarlarında azalış olmuştur. Bir başka ifadeyle, 24.858 kişi göç alınmış, buna karşılık 38.446 kişi göç verilmiştir. Net göç miktarı ise önceki yıla göre artış göstererek eksi 3664 kişi olmuştur. Alınan göçlerde 15-24 arası yaş gruplarında yoğunluk olduğu görülmüştür. Buna karşılık verilen göçlerde 20-29 yaş gruplarında yoğunluk oluşmuştur. Bu göç artışında üniversite eğitimi, askerlik ve çalışmak için gelenlerin etkisi olduğu çıkarımı yapılabilir. 15-19 yaş grubunda pozitif net göç artışı olmuştur. Net göç hızı negatif olmakla birlikte bir önceki yıla göre azalarak %4,8'e inmiştir.

Tablo 8. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (2011-2012)

Yaş Grubu	2012 Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	Net Göç Hızı %
0-4	51226	1118	5,1	1339	5,2	-221	-4,3
5-9	51262	1164	5,3	1543	6,0	-379	-7,3
10-14	58925	964	4,4	1276	5,0	-312	-5,2
15-19	64878	4138	18,9	3379	13,2	759	1176
20-24	63402	4360	20,0	4507	17,6	-147	-2,3
25-29	58497	2827	13,0	4302	16,8	-1475	-25,0
30-34	58155	1954	9,0	2565	10,0	-661	-11,3
35-39	53202	1245	5,6	1608	6,3	-363	-6,7
40-44	50072	889	4,0	1175	4,6	-286	-5,7
45-49	51314	751	3,4	926	3,6	-175	-3,4
50-54	45321	667	3,0	799	3,1	-132	-3,0
55-59	41531	602	2,7	643	2,5	-41	1,0
60-64	30703	419	2,0	441	1,7	-22	-0,7
65+	79410	766	3,5	975	3,9	-209	-2,6
Toplam	757898	21864	100,0	25478	100,0	-3664	-4,8

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

2012-2013 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

Tablo 9'da görüleceği üzere, il nüfusu önceki yıla göre 331.355 kişi artarak 758.237 olmuştur. Bu artışın sebebi Trabzon ilinin büyükşehir yapılmış olmasından kaynaklanmaktadır. Buna rağmen hem aldığı göçte hem de verdiği göçte diğer yıllara göre artış göstermiştir. Bu dönemde Trabzon 25.115 kişi göç almış, karşılığında ise 29.988 kişi göç vermiştir. Net göç miktarı ise önceki yıla göre artış göstererek negatif 4741 kişiye yükselmiştir. Yaş grubu değişkenine göre, alınan göç verilerinde 15-24 arası yaş gruplarında yoğunlaşma olmuştur. Verilen göç verilerinde ise 20-29 yaş gruplarında negatif hareketlilik artmıştır. Verilen göçteki artışta, üniversite eğitimi, askerlik ve çalışma faktörlerinin etkili olduğu çıkarımı yapılabilir. Net göç miktarı verileri incelendiğinde 15-19 yaş grubunda pozitif net göç artışı olduğu görülmektedir. Net göç hızı negatif olmakla birlikte bir önceki yıla göre azalarak negatif %6,2 olmuştur.

Tablo 9. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (2012-2013)

Yaş Grubu	2013 Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	Net Göç Hızı %
0-4	50343	1152	4,5	1333	4,4	-181	-3,6
5-9	51313	1166	4,6	1375	4,5	-209	-4,7
10-14	56962	1007	4,0	1144	3,8	-137	-2,4
15-19	63619	4508	18,0	3836	12,7	672	10,6
20-24	62707	5365	21,3	7988	26,6	-2623	-41,0
25-29	57412	2864	11,4	4765	15,8	-1901	-3,6
30-34	57221	1887	7,5	2600	8,6	-713	-12,3
35-39	53,283	1282	5,1	1537	5,1	-255	-4,8
40-44	51634	1057	4,2	1189	3,9	-132	-2,5
45-49	50301	1008	4,0	934	3,1	74	1,5
50-54	47734	1048	4,2	839	2,7	209	4,4
55-59	42815	1039	4,1	753	2,5	286	6,7
60-64	31622	687	2,7	524	1,7	163	5,1
65+	81271	1045	4,1	1171	4,0	-126	-1,5
Toplam	758237	25115	100,0	29988	100,0	-4741	-6,2

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

2013-2014 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

Trabzon İli nüfusu bir önceki yıla göre nüfusu 8545 kişi artarak 766.782 kişiye ulaşmıştır (Tablo 10). Bu artış sebebi yine ilin büyükşehir olmasına bağlanabilir. İlin nüfus yapısına bakıldığında alınan göçün verilen göçe oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Bu dönemde 31.031 kişi göç almış, buna karşılık 29.741 kişi göç vermiştir. Net göç sayısı ise önceki yıla göre artış göstererek 1290 kişiye yükselmiştir. Yaş grubu değişkeni açısından, alınan göçlerde 15-19 yaş ve 65+ arası yaş gruplarındaki hareket yoğunluğu dikkat çekmektedir. Verilen göç verileri incelendiğinde 20-24 ve 25- 29 yaş grupları arasında yoğunluk kazanmıştır. Bu göç artışının nedenleri arasında üniversite eğitimi, askerlik ve çalışmak vb. faktörler gösterilebilir.

Tablo 10. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (2013-2014)

Yaş Grubu	2014 Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	Net Göç Hızı %
0-4	50086	1.331	3,6	1.267	4,2	64	1,3
5-9	51.951	1.421	4,5	1.326	4,5	95	1,8
10-14	55.289	1.265	4,0	1.192	4,0	73	1,3
15-19	63.421	5.158	1,6	3.778	12,7	1380	21,9
20-24	62.963	6.653	21,4	8.055	27,0	-1402	-22,0
25-29	56.623	3.129	10,0	4.298	14,4	-1169	-20,4
30-34	56.912	2.071	6,6	2.344	9,0	-273	-4,7
35-39	53.142	1.063	3,4	1.559	5,2	44	0,8
40-44	53.174	1.050	3,3	1.271	3,7	-221	-4,1
45-49	48.944	1.106	3,5	937	3,1	169	3,4
50-54	50.060	1.276	4,1	977	3,3	299	6,0
55-59	44.791	1.540	5,0	805	2,7	735	16,5
60-64	33.494	1.359	4,3	859	2,9	500	15,0
65+	119.426	2.579	8,3	1.297	4,3	1282	10,7
Toplam	766.782	31.031	100	29741	100	1290	1,6

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

Yaş grubu değişkenine göre net göç miktarı incelendiğinde 20-34 yaş arası grupta negatif göç artışı olduğu görülmektedir. Diğer yaş gruplarında ise pozitif bir göç artışı vardır. Bu dönemde net göç hızı pozitif %1,6 kişi olmuştur. Oysa önceki yıllarda net göç hızları negatif değerlere sahip olduğu görülmektedir.

2014-2015 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

Bu dönemde Trabzon ili nüfusu bir önceki yıla göre nüfusu 2365 kişi artarak 768.417 kişiye ulaşmıştır. Bu dönemde oluşan nüfus ve göç verileri Tablo.11’de sunulmuştur. İlin nüfus yapısına bakıldığında, bu dönemde alınan göç verisi ile verilen göç verisi arasında önceki yıllara göre daha az fark olduğu görülecektir.

Tablo 11. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (2014-2015)

Yaş Grubu	2015 Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	Net Göç Hızı %
0-4	50.429	1.371	5,0	1.173	3,7	200	3,9
5-9	52.350	1.341	4,9	1.195	3,8	146	2,7
10-14	53.314	1.040	3,8	630	2,0	410	7,7
15-19	62.614	4.898	17,9	4.564	14,7	334	5,3
20-24	61.613	5.803	21,2	8.916	2,8	-3.113	-49,
25-29	55.852	3.291	12,0	4.489	1,4	-1.198	-21,1
30-34	56.749	2.162	7,9	1.235	4,2	927	16,3
35-39	55.216	1.555	5,6	1.509	4,8	46	0,8
40-44	52.624	1.108	4,1	1.171	3,7	-63	-1,1
45-49	46.389	791	2,8	945	3,0	-154	-3,3
50-54	51.669	979	3,5	1.068	3,4	-89	-1,7
55-59	44.212	918	3,3	1.062	3,4	-144	-0,3
60-64	36.474	787	2,8	996	3,2	-209	-5,7
65+	88.912	1.270	4,6	2.038	6,5	-768	-8,6
Toplam	768.417	27.314	100	30.991	30991	-3.677	-4,7

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

Son bir yılda, 27.314 kişi alınan göç, buna karşılık 30.991 kişi verilen göç hareketliliği olmuştur. Net göç sayısı ise önceki yıla göre azalma göstererek negatif 3667 kişiye düşmüştür. Yaş gruplarına göre göç verileri incelendiğinde, alınan göçlerde 30-34 yaş grubunda yoğunluk olduğu dikkat çekmektedir. Verilen göç verilerinde ise 20-24 yaş ve 25-29 yaş gruplarında yoğunluk olduğu gözlenmiştir. Yaş grubu değişkenine göre net göç verilerinde, 22-24 yaş ve 25-29 yaş gruplarında negatif göçün daha ağırlıklı olduğu görülmektedir. Yine bu dönemde de eğitim ve ekonomik faaliyetler etkili olmuştur. Diğer yaş gruplarında ise daha çok negatif bir göç azalışı gözlenmektedir. Net göç hızı, negatif 4,7 oranında bir azalış göstermiştir.

2015-2016 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

Trabzon İli nüfusu son bir yılda nüfusu 10.962 kişi artarak 779.379 kişiye ulaşmıştır (Tablo 12). İlin nüfusuna bakıldığında alınan göçün verilen göçle oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Bu oranın fazla olması araştırma sahasının çevre illere göre gelişme yönünden önde olması ve

çevresinden göç alması yorumu yapılabilir. Bu dönemde Trabzon ili 28.670 kişi göç almış, buna karşılık 26.775 kişi göç vermiştir.

Tablo 12. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (2015-2016)

Yaş Grubu	2016 Nüfusu	Aldığı Göç	%'si	Verdiği Göç	%'si	Net Göç	Net Göç Hızı %
0-4	51510	1457	5,1	1190	4,4	267	5,1
5-9	52861	1461	5,1	1232	4,6	229	4,3
10-14	52293	1160	4,0	903	3,3	257	5,0
15-19	62603	6265	21,8	4059	15,1	2206	35,8
20-24	63620	6684	23,3	7263	27,1	-579	-9,0
25-29	55443	3245	11,3	4006	10,7	-761	-13,6
30-34	56383	2109	7,4	1999	7,4	110	1,9
35-39	58144	1555	5,4	1371	5,1	184	3,1
40-44	53510	1070	3,7	951	3,5	119	2,2
45-49	50016	800	2,8	725	2,7	75	1,5
50-54	51759	848	3,0	771	2,8	77	1,5
55-59	45692	686	2,3	621	2,3	65	1,4
60-64	51200	549	2,0	595	2,2	-46	-0,8
65+	90932	781	2,7	1089	4,1	-308	-3,4
Toplam	779379	28670	100	26775	100	1895	2,4

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

Yaş gruplarına göre göç verileri incelendiğinde, alınan göçlerde 15-19 yaş ve 20-24 yaş gruplarında hareketlilik olduğu dikkat çekmektedir. Verilen göç değişkenine göre, 20-24 yaş ve 25-29 yaş gruplarında dikkat çekici bir yoğunlaşma oluşmuştur. Bu dönemde, net göç miktarı açısından 15-19 yaş grubunda pozitif göçün, 20-24 yaş ve 25-29 yaş gruplarında ise negatif göçün daha ağırlıklı olduğu görülmektedir. Net göç hızı pozitif %2,4 oranında gerçekleşmiştir.

2016-2017 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

Trabzon ili nüfusu bir önceki yıla göre nüfusu 6947 kişi artarak 786.326 kişiye ulaşmıştır (Tablo 13). İlin nüfus yapısına bakıldığında alınan göçün verilen göçe oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Son bir yılda Trabzon ili 29.603 kişi göç almış, buna karşılık 24.852 kişi göç vermiştir. Net göç sayısı ise önceki yıla göre artış göstererek 4751 kişi olmuştur. Yaş grup dağılımlarına bakıldığında eğitim, iş olanakları, tayin vb. faktörlerin etkili olduğu sonucuna varılmaktadır. Yaş grubu değişkenine göre, alınan göçlerde 15-19 yaş ve 20-24 yaş gruplarında ortaya çıkan hareketlilik dikkat çekmektedir. Verilen göç açısından 20-24 yaş ve 25-29 yaş gruplarında hareket yoğunluğu oluşmuştur.

Yaş grubu değişkenine göre net göç miktarı incelendiğinde 20-24 yaş grubunda en fazla pozitif göç artışı, 25-29 yaş grubunda ise negatif göç artışı yaşandığı görülmüştür. Net göç hızında, bu dönemde de pozitif artış olmuş ve az yükselişle %6,1 oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 13. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (2016-2017)

Yaş Grubu	2017 Yılı Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	Net Göç Hızı %
0-4	51510	1350	4,5	1119	4,5	231	4,5
5-9	52861	1354	4,6	1109	4,4	245	4,6
10-14	52293	1060	3,6	913	3,7	147	2,8
15-19	62603	5946	20,1	4109	16,5	1847	30,0
20-24	63620	7103	24,0	4183	16,8	2920	50,0
25-29	55443	3484	11,7	4336	17,4	-852	-15,2
30-34	56383	2055	6,9	2059	8,2	-4	-0,1
35-39	58144	1605	5,4	1384	5,6	221	3,8
40-44	53510	1101	3,7	992	0,1	109	2,0
45-49	50016	929	3,1	801	3,2	128	2,6
50-54	51759	941	3,2	723	2,9	218	4,2
55-59	45962	922	3,1	705	2,8	217	4,7
60-64	41560	717	2,4	678	2,7	39	1,0
65+	90932	1036	3,5	1741	7,0	-705	-7,7
Toplam	786326	29603	100	24852	100	4751	6,1

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

2017-2018 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

Trabzon ili nüfusu bir önceki yıla göre nüfusu 21.577 kişi artarak 807.903 kişiye ulaşmıştır. İlin genel nüfusuna bakıldığında alınan göçün verilen göçe oranla daha fazla olduğu görülmektedir. 2018 yılında 46.593 kişinin Trabzon'a, 33.344 kişinin ise Trabzon'dan başka illere göç etmiştir. Net göç sayısı ise 13.249 olmuştur. Yaş gruplarına göre göç ve nüfus hareketleri incelendiğinde, alınan göç açısından 10-14 yaş, 15-19 yaş ve 20-24 yaş gruplarındaki kişi sayısının fazla olduğu görülmektedir. Verilen göçler açısından, 10-14 yaş, 50-54 yaş, 60-64 ve 65+ üzeri yaş gruplarında yoğunlaşma olmuştur. Yaş grubu değişkeni açısından 10-14 yaş, 50-54 ve 65+ yaş gruplarında daha fazla pozitif göç yoğunluğu yaşandığı görülmüştür.

Tablo 14. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (2017-2018)

Yaş Grubu	2018 Yılı Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	Net Göç Hızı %
0-4	52346	1822	3,9	1299	3,9	523	9,1
5-9	53214	1739	3,7	1108	3,3	631	11,6
10-14	53352	6654	14,3	4570	13,7	2084	39
15-19	61383	7935	17	9312	27,9	-1377	-22,4
20-24	64279	4574	9,8	4753	14,2	-179	-2,8
25-29	56428	3033	6,5	2382	7,1	651	11,5
30-34	57026	2500	5,4	1681	5	819	14,4
35-39	58887	2175	4,7	1343	4	832	14,1
40-44	54875	2267	4,9	1153	3,5	1114	20,3
45-49	53091	2631	5,6	1028	3,1	1603	30,2
50-54	52279	2922	6,3	973	2,9	1949	37,2
55-59	50036	1901	4,1	1295	3,9	606	12,1
60-64	44671	2684	5,8	808	2,4	1876	42
65+	96066	3756	8,1	1639	4,9	2117	22
Toplam	807903	46593	100	33344	100	13249	16,4

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

Yaş grupları değişkenine göre sadece iki yaş grubunda negatif net göç hızı yaşanmıştır. Diğerlerinin pozitif olduğu gözlenmiştir. 15-24 yaş grubundaki yüksek orandaki negatif net göç hızı ise dikkat çekmiştir. Bunun da nedenleri arasında eğitim faktörü ön plana çıkmıştır. Bir önceki yıl ile karşılaştırıldığında, 2018 yılında yüksek oranda pozitif net göç hızı artışı olduğu gözlenmiştir. Net göç hızı, pozitif %6'dan pozitif %16'ya çıktığı görülmektedir.

2018-2019 Dönemi Göç ve Nüfus Hareketleri

2019 yılında Trabzon ili nüfusu bir önceki yıla göre nüfusu 1071 kişi artarak 808.974 kişi olmuştur (Tablo 15). İlin genel nüfus açısından, alınan göçe karşılık verilen göçte fazlalık oluşmuştur. 26903 kişinin Trabzon'a, 37.502 kişinin ise Trabzon dışına göç ettiği görülmektedir. Net göç sayısı negatif 8099 kişi olmuştur. Yaş gruplarına göre göç ve nüfus hareketleri incelendiğinde, alınan göç açısından 10-14 yaş, 15-19 ve 20-24 yaş gruplarında yoğunlaşma olmuştur. Verilen göç açısından yine aynı yaş gruplarında yoğunlaşma olduğu görülmüştür. Yaş grubu değişkenine göre 15-19 yaş, 20-24 ve 65+ yaş gruplarında daha fazla negatif göç yoğunluğu yaşanmıştır.

Tablo 15. Trabzon İlinin Aldığı-Verdiği Göç Miktarı, Net Göç ve Net Göç Hızı (2018-2019)

Yaş Grubu	2019 Yılı Nüfusu	Aldığı Göç	%	Verdiği Göç	%	Net Göç	Net Göç Hızı %
0-4	51275	1305	4,4	1443	3,8	-138	-2,7
5-9	52981	1193	4	1412	3,8	-219	-4,1
10-14	53939	5137	17,3	4712	13	425	7,8
15-19	58633	6728	22,7	9198	24,5	-2470	-42,1
20-24	64399	3550	12	4856	13	-1506	-23,4
25-29	56432	2147	7,3	2594	7	-447	-8
30-34	56660	1730	5,8	1899	5	-169	-3
35-39	58810	1303	4,4	1639	4,4	-336	-5,7
40-44	54535	1199	4	1570	4,2	-371	-6,8
45-49	54346	1047	3,5	1622	4,3	-575	-10,5
50-54	50301	1007	3,4	1541	4,1	-534	-10,6
55-59	51634	1456	4,9	1578	4,2	-122	-2,4
60-64	45614	805	2,7	1281	3,4	-476	-10,4
65+	99415	996	3,4	2157	5,8	-1161	-11,7
Toplam	808974	29603	100	37502	100	-8099	-10

Kaynak: TÜİK nüfus ve göç verilerinden derlenmiştir.

10-14 yaş grubu haricinde tüm yaş gruplarında net göç hızı verdiği, en fazla negatif net göç hızı olan yaş grupları ise 15-19 yaş ve 20-24 olduğu görülmektedir. Net göç hızı il ortalamasının ise negatif yüzde 10 olduğu hesaplanmıştır. 2018 yılı ile karşılaştırıldığında, Trabzon ilinin son bir yılda yüksek miktarda dışarıya göç verdiği gözlenmiştir. Nedenleri arasında iş olanaklarından dolayı ekonomik yaşamın getirdiği zorluk iç göçü zaman zaman zorunluluk haline getirebilmektedir. Yine eğitim ve sosyal olanaklarda diğer nedenler arasında gösterilebilir. Pozitif %16'dan negatif %10'a düşüş yaşanmıştır.

SONUÇ

Trabzon ili özelinde nüfus yapısının cinsiyet değişkeni açısından 1970 ve sonrası tüm sayım dönemlerinde kadın nüfusun, erkek nüfustan fazla olduğu tespit edilmiştir. Trabzon ilinden verilen göç hareketlerine ait verilerde, 5-35 yaş gruplarında verilen hareketliliğinin yoğun bir şekilde yaşandığı gözlenmiştir. Genç yaş gruplarında oluşan göç hareketlerini, seçkin göç yaklaşımı belli ölçüde izahı yapmaktadır. (Çelik, 2002:281). Bu yaklaşıma göre, bireylerin yaşı, göç kararlarında etkili olmaktadır. Gençler, yaşlılara nazaran daha çok göç etmektedir. Göç aynı zamanda insana yapılan bir yatırımdır. Dolayısıyla, gençler bu yatırımı gerçekleştirme açısından yaşlılara oranla daha çok bir zamana sahiptir. Göçmenler arasında çoğunlukla genç nüfusun olmasının ana faktörlerinden birisi, göç eylemi üzerine yapılan yatırımdan daha fazla getiri beklenmesidir. Bu beklenti, genç bireylerde göç etme eğilimi ve risk alma oranını artırmaktadır (Schlottman ve Herzog, 1984; aktaran Çelik, 2002). İlde nüfusun göç algısı; istihdamın doğası, kentsel çevrenin özgüllüğü, genç yaş yapısı, eğitim yapısı ve geçim kaynaklarına bağlıdır (Can, 2020: 224). Yine seçkin yaklaşım açısından Trabzon ilinden dışarı göç eden yaş grupları arasında 20-24 yaş grubunun olmasında eğitim faktörünün olduğu çıkarımı yapılabilir. Zira İstanbul'a göç eden Trabzonlulara yönelik yapılan bir alan araştırmasında, yaşa göre amacını gerçekleştirme açısından 18-24 yaş grubunun, yüksek oranda eğitim amacıyla göç ettiği ve yüksek düzeyde bu amaçlarını gerçekleştirdikleri raporlanmıştır (Şen, 2017:59). 1990-2017 dönemi içinde 2009, 2014, 2016, 2017 yılları hariç diğer yıllarda Trabzon ilinin net göç hızının negatif yönlü olduğu tespit edilmiştir. 1995-2000 döneminde ise en fazla net göç hızına ulaştığı gözlenmiştir. 1985-1990 döneminden 2012-2023 dönemine kadar net göç hızı sürekli düşüş yaşamıştır. Bu düşüş trendi, 2012-2013 döneminde % -6,2'ye kadar devam etmiştir.

Yaş gruplarına göre net göç miktarları incelendiğinde bazı dönemlerde yaş grupları pozitif değerde olsa da analiz edilen dönemlerin çoğunda negatif değerde olduğu saptanmıştır.

Trabzon ilinin aldığı göç oranlarında artışın nedenleri arasında üniversitelerin varlığına bağlı öğrenci hareketliliği, askerlik görevini yapmaya gelenler, emekli olup geri dönüş yapanlar, civar bölgelerden çalışmaya gelenler ve seçim dönemlerinde taşınan nüfuslar olduğu çıkarımı yapılabilmektedir. Göçün yönü ve sayısal büyüklüğü, betimsel bir analiz yapılmasına imkân vermektedir. Ancak, göçün nedenleri ve neden-sonuç ilişkisi detaylı olarak incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle, Trabzon ilinden göç edenler ve Trabzon'a göç edenlere yönelik nicel ve nitel veri örneklerini harmanlayacak karma araştırma yöntemli ve çıkarımsal analiz çalışmalarının yapılması, bu alandaki ihtiyacı karşılayabilecektir. Göçün azalması için özellikle tarımsal faaliyetleri teşvik edici faaliyetlere ve sanayi yatırımlarına öncelik vererek iş imkanları sunarak göç azaltılabilir.

KAYNAKÇA

AKA (Ankara Kalkınma Ajansı). (2014). *Ankara Göç Analizi*. Araştırmalar Serisi:5. Ankara: AKA yayınları.

Birinci, S. (2018). Ardahan ilinde iç göç hareketinin yaş ve cinsiyet yapısının analizi (1995-2016). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (özel sayı), 457-473.

Birinci, S. (2012). *Bayburt İlinde İç Göçün Yaş Grupları Bakımından Analizi (1990-2010)*. 1.Ulusal Coğrafya Sempozyumu, 61-72.

Can, R.R. (2020). Bulgaristan'da Roman Nüfusu Üzerine Bir Değerlendirme, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Sonbahar (2020) Özel Sayı, 217-227.

- Çelik, F. (2002). İç Göçlerin Seçkinlik Yaklaşımı ile Analizi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(13), 275-296.
- Çelik, F. (2005). İç Göçler: Teorik Bir Analiz. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2): 167-184.
- Çelik, F. (2006). İç Göçlerin İtici ve Çekici Güçler Yaklaşımı ile Analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (27).
- TÇŞİM (Trabzon Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü). (2020). *Trabzon İli Hakkında Genel Bilgiler*. Erişim: <https://trabzon.csb.gov.tr/genel-bilgiler-i-1493>, 15.10.2020).
- Dayar, H. ve Sandalcı, U., (2016). Yatırım Teşviklerinin Göçler Üzerindeki Etkisi: TR33 Bölgesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (7): 2041-2064.
- DİE. (1997). *1990 Genel Nüfus Sayımı: Daimi İkametgâha Göre İç Göçün Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri*. Ankara: DİE Matbaası.
- DİE. (2005). *Genel Nüfus Sayımı 2000 Göç İstatistikleri*, Ankara: DİE Matbaası.
- DOKAP (2020). *Trabzon İlinin Beşeri ve Ekonomi Durumu*. Erişim: <https://karadeniz.gov.tr/beserdurum-ve-ekonom-2/>, 16.10.2020.
- Dücan, E. (2016). Türkiye’de İç Göçün Sosyo-Ekonomik Nedenlerinin Bölgesel Analizi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(2): 167-183.
- Evlimoğlu, U. ve İnak, C. (2017). *Türkiye’de iç göçlerin istatistiki bölge birimleri sınıflandırması 1’e göre itici ve çekici güçler yaklaşımıyla değerlendirilmesi (2008-2016)*. Uluslararası Kahramanmaraş Yönetim, Ekonomi ve Siyaset Konferansı Bildirileri İçinde, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Kocaman, T. (2008), *Türkiye’de İç Göçler ve Göç Edenlerin Nitelikleri (1965-2000)*. Ankara.
- Kurt, H. (2006) Göç Eğilimleri ve Olası Etkileri. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(1): 148-178.
- Murat, S. (2006). Düünden Bugüne İstanbul’un Nüfus ve Demografik Yapısı. Yayın No: 2006-49, İstanbul: İTO Yayınları.
- Özgür, E.M. (2011). *Nüfus Coğrafyası Ders Notları*. Erişim, www.acikders.ankara.edu.tr, 05.09.2020.
- Schlottmann, A. and Herzog, H.W. (1984). Career and Geographical Mobility Interactions: Implications for the Age Selectivity of Migration. *Journal of Human Resources*, 19 (1), 72-86.
- Şen, M. (2014). Trabzon’dan İstanbul’a göç edenlerin sosyo-ekonomik analizi. *Çalışma Dünyası Dergisi*, 2(3), 46-61.
- TÜİK. (2014). *Türkiye İstatistik Yıllığı (2013)*. Ankara: TÜİK Matbaası.
- TÜİK (2020). *Nüfus ve İç göç Verileri*. Erişim: <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/>, 15.10.2020.
- TÜİK. (2012). *Türkiye İstatistik Yıllığı*. Yayın No: 3933, Ankara: TÜİK Yayınları.
- TÜİK. (2020). *Nüfus ve Demografi Meta Verisi*. Erişim: <https://data.tuik.gov.tr/tr/main-category-sub-categories-sub-components2/#>, 17.10.2020.
- Yakar, M. (2012). Türkiye’de iç göçlerin ilçelere göre mekânsal analizi: 1995-2000 Dönemi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(1), 741-768.

Yakar, M. ve Yazıcı, H. (2009). Afyonkarahisar Kentinde Göçlerin Seçkinlik Yaklaşımı ile Analizi (1990–2000). *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2009(20), 155-172.